

Sophie Magdalena 95 år

Sophie Boehne fyllde 95 år på juldagen 1997. Hon växlar snabbt om till soldmål när hon hör vilka som är i telefonen för att gratulera henne. Vi ringer tidigt på morgonen. Klockan är bara 7.45 lokal tid men Sophie är uppe, påklädd och klar för dagens uppvaktning. Hon väntar att syskonbarnen skall komma till det pensionärshem i Wadena i Minnesota, där hon bor sedan ett par år.

Sophie talar gärna soldmål, även om hon inte så ofta har någon att tala med. Hon lärde sig det som barn av sin far Trapp Anders Noreen, som emigrerade från Gruddbo Sollerön som tjugotvååring år 1883. Hennes mor var Resar (Stunis) Anna Jönsson som emigrerade med sina syskon, föräldrar och morföräldrar som 16-åring år 1882. Anna Jönssons far var Stunis Jöns Jönsson som efter giftermål med Resar Margita tog "särknamnet" Resar. Sophie är alltså född i Wadena år 1902 och yngst av en syskonskara på två pojkar och fyra flickor. Hon har berättat att hennes mormorsmor Karin Persson inte svarade på tilltal med mindre än att barnen talade soldmål. Någon engelska ville gammelmormor inte lära sig. Mormor Margita däremot förstod engelska men svarade alltid barnen på soldmål.

Sophie har så mycket att berätta. Hennes far Trapp Anders byggde upp en farm på jord han fick köpa av svärfar. Han var en framgångsrik potatisodlare, tjänade nog en del pengar eftersom han fick stämma och säte som president i Deer Creeks bank. Man har i familjen ännu kvar någon tjugodollarsedel med Trapp Anders namnteckning "AJ Noreen".

Compton Mission Church - "Trappkyrkan" i Otter Tail, Minnesota. Sophie och Woodrow Andersson, sonson till Ågå Daniel från Rothagen, 1989.

Det fanns så många sollaröbor i området att man byggde sin egen skola och kyrka. Den lilla Compton Mission church gick under namnet Trapp-kyrkan. Drivande krafter vid bygget var de båda Trapp-pojkarna Anders och Nils, gifta med varsin syster, och deras svärfar Resar Johns, Ågå Daniel, Mås Jons m.fl. Sophie minns många olika pastorer som arbetat i kyrkan. När ingen pastor fanns tillgänglig kunde Trapp Anders, Mås Jons eller Ågå Daniel predika. Man startade också söndagskola. Sophie undervisade där i många år från 16-17 års ålder. Numera träffas sollaröätlingarna i kyrkan åtminstone två gånger per år, första lördagen i maj för städning av kyrkogården och sista söndagen i juli för gudstjänst, årsmöte och samkväm.

Sophie berättar att när hennes föräldrar for till kyrkan brukade gammelmormor vara barnvakt åt dem. Det var alltid så roligt eftersom hon lärde dem lekar från Sollerön t.ex. burå-burå. Hon hade ofta småkakor eller kex i en byrålåda och bjöd barnen på. I samma låda förvarade hon tobaken till den gamla järnpipan, som hon tyckte om att röka. En dag när gammelmormor Karin Persson var ensam i stugan, stoppade hon troligen pipan med glöd i förklädesfickan. Det blev eldsvåda och hon blev själv svårt bränd och husets färstukvist brann ner. Sophie minns att Karins händer såg ut som brända köttstycken. Hon överlevde endast ett dygn och dog 91 år gammal.

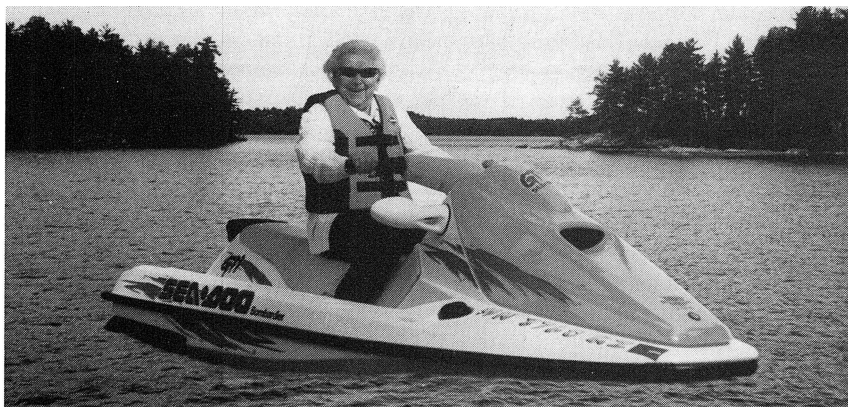
Sophie "Magdalena" Boehne, 95 år

Sophie var bara en ung flicka när hennes mor Anna dog. Hon flyttade då som hushållerska till sina bägge bröder Fred och George, som startat en egen farm. De hade då omkring tjugo kor, fyra hästar och 150 höns. Sophie berättar hur hon hjälpte till med att plocka sten i åkrarna. Ett arbete hon fått övning i sedan 9-10 årsålder hemma hos föräldrarna. Hon plockade så mycket sten och arbetet var tungt, så när hon gifte sig många år senare med en farmare sade hon ifrån från första dagen, att sten hade hon fått nog av att plocka, det fick mannen klara utan hennes hjälp. Sophie fick inga egna barn men mannen, som var änkling hade barn i första giftet.

Sophie har många minnen från sin ungdom. Hon berättar att hennes morfar Resar Johns var mycket snäll medan mormor Margita var mera bestämd. Hon kommer också ihåg salleröfolk som kom på besök och nämner Kox Anders, Lärka Axel, kusinen Klucker Lars och Ullupen, som var en stor och kraftig karl. Hon berättar att Ullupen brukade skoja med henne och kallade henne "sold-tjörtjo" eftersom hon var döpt till Sophie Magdalena samma namn som Sollerö kyrka, vilket hon inte tyckte om. En gång när Sophie kände sig dålig och lagt sig vid spisen för att hålla sig varm kommer Ullupen in och får se henne liggande och utbrister "Nä, sjå nu a sold-tjörtjo stulpi" (Nej se nu har Sollerö kyrka ramlat omkull) "Å i tykkt an va så djetån", säger Sophie.

Sophie, som är den sist levande av Trapp Anders sex och Trapp Nils sju barn, har blivit som en ställföreträdande mor åt alla syskonbarnen. Hon är den sista, som minns och kan berätta om första generationen emigranter från 1882. Hennes några år äldre syster Elsie gifte sig med Skräddar Jons från Rothagen, som emigrerade till Minnesota och Wadena år 1907. De fick två söner och fyra döttrar, av vilka samtliga utom en besökt Sollerön under senare år. Elsie och Skräddar Jons vistades på Sollerön under några sommarveckor 1957. Året därpå omkom de båda tragiskt i en bilolycka i Amerika.

Sophie, tillsammans med kusinen Trapp Karin och systersonen Skräddar John Larsson med familj besökte Sollerön under två veckor 1981 De bodde då på övervåningen hos Ryss Anton och kunde alltså tala både soldmål och engelska med honom. En vacker sommarsöndag hade de tillfälle att närvara vid en konfirmationsgudstjänst i Sollerö kyrka, den kyrka, efter vilken Sophie fått sitt namn. Hon fick även träffa en ung flicka, barnbarn till en av hennes tremänningar här, som också var döpt till Sofia Magdalena. Dessa två fann varandra och jag tror att Sophie nu är stolt över sitt namn.

Sophie, 95 år, på "Sjöskooter".

95-åriga Sophie är släktens "Grand old Lady". Hon håller reda på släkten i alla dess förgreningar och förmedlar hälsningar mellan dem. Hon får många besök och är den självskrivna medelpunkten vid alla familjeträffar. I somras deltog hon i en parad som "the Queen of Heart". Vi hoppas att Sophie än i många år skall få vara frisk kry och ha kvar sin optimism och livsglädje.

Margit Stunis